

Kristendommen og arbeiderbevegelsen.

Stort møte i Folkets Hus igår.

Vestfold, Sandefjord

11. 2. 39

Etter innbydelse av Oxford-interesserte holdtes igår et møte i Folkets Hus hvortil arbeiderne i byen og nærmeste distriktet var innbudt. Folkets Hus store sal var fullt besatt da avdelingssjef Olaf Halvorsen ønsket velkommen og innledet med noen få ord. Møtets taler var gartner Hans Lindahl, lederen av den nye bevegelse som nå er under dannelse: Kristelige arbeideres forbund.

Etter en salme talte han i tilknytning til Lukas 18, 1—7 — lignelsen om den urettferdige dommer. Han fremholdt innledningsvis at begrepet om Gud var meget forskjellig. Man forestiller seg ham som en Gud som først og fremst finnes i kirken og hvor hans ord forkynnes. Gud er ikke først og fremst i kirke og bedehus.

Han er der hvor menneskene er. Han stiger fram midt i begivenhetenes sentrum. Det er Gud som taler gjennom de store begivenheter i historien. Og han velger selv hedninger som sitt redskap, som da han måtte tukte Israel.

Tal. skildret derpå arbeiderbevegelsens sterke krefter og de felter hvor den hadde gjort seg gjeldende.

Der er dog ett felt som ikke er varetatt, sa han, det er den troende kristne arbeiders interesser. Evangeliet er en oppdragende faktor. Den troende arbeider vil ha sine interesser varetatt innen sitt parti, men partiet har ikke hatt tid til å tenke på de åndelige ting. Den troende arbeider har kjent seg noe fortrent og tilsidesatt. Den gjenfødte kristne har et liv som er egenartet. Og hver gang en kristen hører arbeidskamerater banne eller han ser dem pussa

føler han det som om en kniv skjærer ham i hjertet.

Og når han daglig leser sin presse sørger han over at de åndelige interesser ikke er varetatt. Han så derimot i avisene piskeslag over sine livsinteresser. —

Dette skille mellom de materielle og åndelige interesser behøver ikke å være tilstede.

Tal. nevnte fremtredende arbeiderpartifolk som var personlig kristne og pointerte at kristendommen stod ikke i veien for arbeiderbevegelsen.

Videre fremholdt han at arbeiderbevegelsen i Holland, Danmark og Sverige lenge har hatt sine kristne avdelinger som har virket til stort gagn.

Arbeiderbevegelsen i Norge må få en lignende avdeling. Den svenske forfatter Harry Blomberg hevder at sosialisme uten Gud bærer galt avsted.

Demokrati uten Gud henger i luften.

Troende arbeidere vil nå slutte seg sammen og bli en åndsbevegelse innen arbeiderorganisasjonen. Hundrevis står ferdige til å rykke inn og i fastelavns-helgen skal Kristelige arbeideres forbund stiftes ved et møte i Oslo. Der er anmeldt 70 representanter fra det hele land. Møtet holdes i Folkets Hus men om ettermiddagen samles deltagerne til aftengudstjeneste i Vår Frelsers kirke. Det er symbolet: Folkets Hus og kirken forenet som hendene forenes til bønn.

Taler ble fulgt med stor interesse.

Tilslutt holdt stadsingeniør Smidt en tale hvor han bl. a. uttrykte sin glede over at arbeiderne nu i sterkere grad slutter opp om de religiøse sannheter. —

50 år.

Dr. philos., lektor Ragnar Ullmann, Aker, blir 50 år imorgen. Ullmann er født i Seljord, blev cand. mag. 1916 og har vært lærer ved Ragna Nilssens Skole og Handelsgymnasiet. Fra 1920 har han vært lærer og senere lektor ved Akers kommunale gymnasium, siden 1937 er han lektor ved Ullern høiere kommunale skole.

Dr. Ullmann var i 17 år universitetsstipendiat i klassisk filologi, fikk Universitetets gullmedalje og tok doktorgraden for avhandlinger med emner fra klassisk historie. Han har hatt flere års studieopphold i England, Frankrike, Italia og Hellas, har utgitt et par lærebøker og skrevet adskillige artikler i aviser og tidsskrifter om pedagogiske, religiøse og sproglige emner.

Dr. Ullmann har vært formann i Filologisk Forening, i Filologisk Særutvalg, i Riksmålsforbundet, viseformann i Norsk Akademisk Folkeforbundsgruppe og i Klassisk Forening et års tid. Ullmann har forøvrig vært medlem og formann av forskjellige faglige komitéer i Filologenes og Realistenes Landsforening, censor ved Universitetet og artium i mange år. Han er medlem av Riksmålsvernets komité som utgir Norsk Riksmålsordbok, og har deltatt meget i Oxfordgruppebevegelsen.

Morgen posten 16. 2. 39

04 - 03 - 047

Oxfordgruppen

holdt lørdag og søndag et houseparty for forretningsfolk i Oslo Handelsstands lokaler. Der deltok omkring 400 representanter for norsk, finsk, svensk og dansk forretningsliv. Hensikten med møtet var å fortelle norske forretningsmenn hvordan deres bedrifter kan brukes i nasjonenes moralske oprustning — og å planlegge nye fremsøt innen Norges handelsstand.

Blandt de utenlandske forret-

ningsmenn var direktør Sandbacke, Tammerfors, fabrikkeier John Eriksson, Borås, fabrikkeier Alfred Nilsen, Silkeborg, grosserer Carl J. Just, København, grosserer Thorvald Pedersen, København, direktør Jørgen Palsbøll, København.

Aften posten 14. 2. 39

En reformasjon i den svenske litteratur

Som har skapt en ny diktning på kristelig grunnlag og som sannsynligvis vil øve innflytelse på litteraturen både i Sverige og Norge.

Litt omkring Sven Stolpes foredrag i Folkeakademiet igår.

Den svenske forfatter og kritikker dr. Sven Stolpe holdt igår foredrag i Folkeakademiet i Haugesund. Foredraget som var arrangert i Totalen hadde samlet mange mennesker, bl. a. ikke så få tilreisende fra distriktene omkring byen.

Stolpes foredrag som hadde titelen «Kristendommen i ny svensk diktning» blev en interessant orientering i nyere svensk litteratur som det, ikke minst på grunn av foredragsholderens elegante og klare fremstillingsevne blev en nytelse å høre. Men foredraget var også en Oxfordpreken som tydeligvis gjorde et sterkt inntrykk på den store forsamling.

Han begynte sitt foredrag med å nevne at den svenske litteratur og kritikk i hele slutten av forrige århundrede og fremover til våre dager praktisk talt virket som om landet var avkristnet. Kulturhistorier blev skrevet uten at det viktigste, det religiøse liv overhode nesten blev nevnt, og de fremragende diktere og forfattere var dels indifferente, dels direkte motstandere av kristendommen.

I dette har det skjedd en opsigtsvekkende endring i de siste årene. Flere av Sveriges største diktere er nu personlige kristne og går inn for sin nye opfatning og opplevelse med hele sin kunstneriske dyktighet og vilje.

Blandt disse nevnte taleren Hjalmar Gullberg, Karl Gustav Hildebrandt og Bertil Malmberg som alle og spesielt den siste som taleren anså for å være Sveriges største forfatter nu, hadde vært forgrundsfigurer for den moderne litteratur som i beste fall lot som Gud og kristendommen ikke eksisterte. Nu er de alle sammen omvendte, har hatt sin personlige Gudsopplevelse og det er denne som nu danner grunnlaget for deres litterære produksjon. Taleren leste noen av diktene, spesielt oppholdt han sig lenge med Bertil Malmberg hvis framvokster så tydelig

fremgikk av hans diktsamling «Samvetet og ødets».

Denne nye svenske diktningen har ingen ting med det sentimentale religiøse forfatterskap som man naturligvis også har hatt i Sverige gjennom årene og som det bare er det gode å si om at det som regel var velment.

De nevnte svenske forfattere og alle de yngre og unge som flokker sig om dem, skriver et moderne tvangsfritt sprog og eier intet av den livsfjerne søtlatenhet som før karakteriserte den litteratur som blev benevnt kristelig.

Taleren gav uttrykk for den mening at den betydende og ledende svenske litteratur fremover utvilsomt vilde komme til å bli preget av den nye innstilling til kristendommen — den positive livsinnstilling

kalte taleren den — som er nevnt ovenfor. Han berørte også kort den moderne norske litteratur, Sigurd Hoels, Nordahl Griegs og Gunnar Larsens bøker som var ypperlige alle sammen, men som alle sammen var bøker om nederlag i menneskelivet.

Den nye svenske litteratur derimot har skapt en ny mennesketype som karakteriseres gjennom den frihet som den har oppnådd gjennom Gudsopplevelsen, en type som ikke behøver gå med maske slik som så mange mennesker gjør for å dekke over sin egen ufrihet og usikkerhet. Den nye type karakteriseres også gjennom sin følelse av fellesskapet med alle mennesker og et nytt og åpnere syn for de sociale spørsmål vil bli resultatet. Denne litteratur vil utvilsomt komme til å øve innflytelse på de andre nordiske lands litteratur.

Vi har ikke her anledning til å komme nærmere inn på foredraget. Det var besnerende og blev påhørt med usedvanlig oppmerksomhet.

*

Sven Stolpe har besøkt en rekke byer på Sørlandskysten og kom hertil fra Stavanger via Sauda. I hans følge var det 14—15 damer og herrer, noen svenske, danske og noen englendirere. En av dem, medarbeider i «Berlingske Tidende», Kjøbenhavn, Gudrun Egeberg, hadde en av våre medarbeidere en samtale med etter foredraget. Hun kom sist fra England og fortalte om den veldige opplutning som det var i alle kretser om lord Baldwins parole om moralsk opprustning. Denne parolen gikk Oxford-gruppene i alle land inn for med liv og sjel. Ellers nevnte hun at Oxford-bevegelsens siste landevinning i Norden var Finland, hvor den hadde en usedvanlig tilslutning, ikke minst fra innflydelsesrike politiske og litterære kretser, presse og kringkasting. Hun mente at bevegelsen allerede hadde hatt innflytelse i mildnende

retning på motsetningene mellom svensk og finsk i Finland. Svenskfinnene talte finsk og finnene svensk på gruppens store nyttårsmøter i Auklanko.

Både i Stavanger og i Sauda hadde Stolpes foredrag samlet mange mennesker og stor interesse.

Oxfordmøte i Oslo for nordiske forretnings-Stavangeren folk. 13. 2. 39

Oxfordgruppen holdt lørdag og søndag et houseparty for forretningsfolk i handelsstanden i Oslo og tilstede var norske, danske, svenske og finske forretningsfolk. Hensikten med møtet var å fortelle norske forretningsmenn hvordan forretninger kan brukes i nasjonenes moralske opprustning.

Flere av talerne fremholdt at Norden står som et talende bevis for det revolusjonerende kristelige arbeide, som skjer idag og som skal gå videre ut i verden.

Omkring 500 personer deltok i møtet, derav 50 utlendinger.

Tidens Tegn Et lyspunkt. 13. 2. 39

Det er virkelig oppmuntrende at banker Stenersen gir 40,000 kroner til oppmuntring av og oppmuntring for gudforfattere. Mange har følt beundring for den tiltagende gudløshet ikke så sjelden er det i skrift og

tale blitt gitt uttrykk for sorg over hvordan det vilde gå her og hinsides med land og folk. Den såkalte marxisme og den øvrige materialisme har jo også unektelig dominert både i preken og bøker. Og det er gått så langt at de som styrer Beneches legat ikke fant noen religiøs forfatter å gi sine 4000 kroner, men må la Helge Krog få pengene. Beviset var jo sann på slutten kom den erkjennelse at hans etterpenger skulde gå til forfatterne skrev ut fra den kristne moral og oppmuntring, det vil si ut fra

Moralsk oprustning. ^{Moss Avis} 14. 2. 39

Forretningsmenn går inn for den.

Oslo, mandag:

En ung amerikaner stod igår i Handelsstandens festsal og snakket norsk — ihvertfall en slags skandinavisk — til en stor forsamling av norske forretningsmenn. Han het Howard Blake. Han fortalte at han var kommet til Norge for fire og et halvt år siden med en returbillett til Amerika i lommen, og en hustru og en datter ventet ham hjem i løpet av etpar uker. Returbilletten er utløpet for lenge siden, og hustruen og datteren er kommet til Norden, »og nu har vi fått en dansk dreng og en svensk pojke«, fortalte han.

Howard Blake var en av de siste talere på Oxfordgruppens to dagers møte for forretningsmenn i Oslo. Det var ledende norske forretningsmenn og bedriftsledere med fru, omtrent tyve danske, blandt dem to medlemmer av Grosserersocietetets representantskap, grosserer J. C. Just og grosserer Th. S. Pedersen, direktør Alfred Nielsen Silkeborg, og direktør J. Palsbøll, Kjøbenhavn, disponent John Eriksen fra Borås, Sverige, og fabrikkeier Hugo Sandbakka fra Tammerfors i Finland. Dessuten etpar unge engelske journalister som har reist i Norge et par uker.

Mottoet for møtet var: Gir forretningslivet impulser til Norges moralske oprustning? Og innholdet av lørdagens og søndagens møter var et bombardement av vennsgjerninger og arbeidsresultater, en serie mirakler som har fått almindelige husmødre, funksjonærer, arbeidere, arbeidsgivere til å gjøre ualmindelige ting. Prosessen har vært den samme enkle for dem alle sammen: moderne

tollere og syndere var begynt å ta Gud bokstavelig og Kristus gravalvorlig. Guds vilje har vært sterk nok i dem til å ta dem ut av sin begrensning og få dem til å skape nytt initiativ som spores i samfundets liv.

Industriens oppgave er å sysselsette flest mulig mennesker, sa ingeniør Chr. Bugge.

Sagbrukseier Alfred Nielsen sa: Fagforeningens tillitsmenn på en av mine fabrikker uttalte nylig offentlig, at det var hans faste overbevisning at det ikke finnes en eneste faglig eller arbeidsmessig konflikt som ikke kan løses hvis begge parter søker Guds vilje. Det var erfaringen hos oss etter at jeg gav mitt liv til Gud.

Disponent Conrad Lauritsen fortalte om hvordan en ulovlig streik blev bilagt i løpet av en times vennskapelig samtale, »fordi Gud gav mig kjærlighet til å forhandle med personalet på den rette måten«. Han sa: »Dette og annet har gitt mig tro på at Gud gjennom oss kan sette inn voldsomme positive krefter som kan løse alle vanskeligheter, i vårt land. I dette land har vi oparbeidet klasseforskjell, noen er overarbeidet og noen er arbeidsløse. Enkelte landsdeler blomstrer, mens fattigdom og arbeidsløshet øker i andre landsdeler. Likevel er Norge et av de få land i Europa som ikke har utnyttet sine rike naturlige ressurser: fiskeriene, skogsdriften, den dyrkbare jorden, mineralene. Jeg er overbevist om at Gud kan gjøre oss og dette vårt Norge lykkelig og at der kan skapes en bølge av uselvishet som rekker ut over grensen, slik at vi og våre naboer land kan bli til nytte for verden.

L. J.

Kristne Arbeideres Forbund stiftes.

Det svenske broderforbund har 2600 medl. i 120 foreninger

Imorgen formiddag samles i Folkets hus i Oslo representanter fra hele landet for å stifte Norges kristne Arbeideres Forbund. Det er anmeldt 61 representanter. På forskjellig hold har det vært arbeidet med å stifte et slikt forbund som i Sverige har fått stor tilslutning og utfører et godt arbeid sammen med sosialdemokratiet.

På landsmøtet vil man også få en redegjørelse for det arbeid som «Den kristne Broderskapsrørelsen i Sverige» har utført og hvordan arbeidet er organisert der. Det er den svenske redaktør Karl Kilsmo som vil tale om dette.

— Vi har i Sverige 120 foreninger og ca. 2600 medlemmer, forteller redaktør Kilsmo til Arbeiderbladet, og vi samarbeider utmerket med sosialdemokratiet.

— Er det organisasjonsmessig forbindelse mellom Deres forbund og Det sosialdemokratiske Partiet?

— Våre medlemmer må ikke nødvendigvis stå i partiet, men de bør stå der, og det er forbudt å stå i noe borgerlig parti. Vi stiller ellers ingen krav om at medlemmene skal tilhøre noen bestemt kirkelig retning. Bevegelsen er helt udogmatisk. Vi vil helt enkelt være kristne. Man kan si at vi har to mål: For det første å aktualisere de religiøse verdier innen arbeiderbevegelsen. For det annet å aktualisere de sosiale spørsmål innenfor de religiøse kretser. Jeg tror det er nødvendig å få en moralsk oprustning i vår tid — ikke slik som Oxford preker det, men på kristelig-sosialt grunnlag. Og fremfor alt må det være slutt på at de borgerlige partier skal få innbille folk at sosialistene er ukristelige og at de er kristendommens eneste forsvarere.

Om disse ting vil da redaktør Kilsmo tale nærmere på møtet imorgen. Søndag blir det selskapelig samvær, hvor skolebestyrer Eikeland taler om «Mål og veg». Søndag ettermiddag er det gudstjeneste i Vår Frelses kirke, hvor det blandt annet blir korte taler av det nyvalgte forbundsstyre. Gudstjenesten vil bli kringkastet.

Moralsk 9.2.39

oprustning.

Kungebuds Avis

I de siste måneder har vel ikke mange avislesere kunnet undgå å støte på ordene «Moralsk oprustning».

Mr. Chamberlain har benyttet uttrykket en og to ganger i sine taler, og i høst blev der offentliggjort et brev i «Times» som vakte adskillig opsikt over hele verden og hvori lord Baldwin, den tidligere britiske premierminister, og en rekke lysende navn fra britisk samfundsliv tok til orde for moralsk oprustning.

Jeg hadde visstnok hørt uttrykket i sommer på det store House-Party på Visby, og jeg visste, at det var lancert som slagord av den svenske forfatter Harry Blomberg og senere benyttet av Frank Buchman selv. Men ordene hadde ikke gjort særlig inntrykk på mig, jeg syntes de sa forlite, jeg vilde gjerne ha dem ledsaget av en utfyllende forklaring.

Moral, behøver etter manges mening ikke å være kristelig. Mens jeg hyldet det humanistiske syn holdt jeg også på en moral. Den var riktignok i første rekke rettet mot andre, og når jeg stort sett fulgte den, hadde det nærmest sin grunn i at det var samfundsmessig klokt og riktig. Derimot var jeg ikke ledet av virkelig kjærlighet til mine medmennesker, og når jeg stillet krav til samfundet, rettet jeg ikke først kravene til mig selv.

Jeg skulde derfor gjerne sett at slagordet «Moralsk oprustning» hadde fått en forklarende tilføielse om, at det her gjaldt en virkelig moral, det vil si en moral som ikke rettes utad, men innad mot en selv, — en tilføielse som gjorde det klart, at

Urd, Oslo Nervøsitet og synd. 11.2.39

Da man oplever lignende ting, særlig i Oxfordpropaganda, føler jeg trang til å sitere av W. J. Oehlers bok «I stillhet for Gud» side 14: «Og dette nye har også en rent praktisk betydning. Nu har jeg hverken grunn eller rett til å være nervøs, for *nervøsitet er utålmodighet og angst, og begge deler er synd.*» Nervøsitet er mange ting, ulykken er at man misbruker sproget, og kaller utidighet for nervøsitet og omvendt. Nervøsitet er dessuten generalnevner for alt det, man ikke forstår. Dessverre.

Når man har sett høigradig nervøsitet bli iallfall tilsynelatende helbredet ved medisinske kurer, steiler man over slik tale.

Hvad den låten kan ødelegge for overarbeidede folk, som av et uheldig miljø er bragt over nervesens tålsomhetsgrense, har jeg sett med gru.

«Keiseren av Portugalien» er aktuell i disse dager.

Han er ikke den eneste nervesyke, om hvem man tenker en skjør sjel. Jeg kjenner en del meget nervøse mennesker.

De er ofte, meget ofte, så snilde mot hverandre, at en pleierske sa til mig, at hvis andre mennesker opførte sig slik, vilde man tro, de var engler. En ganske spesiell form for synd.

Jeg har sittet ved sykeleier, hvor ubegrenset nervøse menneskers fantasier har vært slik, at jeg har tenkt: «Salige er de rene av hjertet, ti de skal se Gud.» H. G.

Urd, Oslo Nervøsitet og synd. 25.2.39

Enig med H. G. som tar avstand fra Oxfordgruppens dom om at nervøsitet er synd. Når jeg sier til Oxfordmennesker at jeg er nervøs og ikke for noen pris kunde reise mig i en forsamling og avlegge vidnesbyrd, for jeg kjenner mig selv så godt at jeg vet jeg vilde bli helt forvirret og ikke få et ord over mine leber, får jeg alltid det samme svar: — Hvorfor ikke, hvad er det du er redd for? Mennesker? Men menneskefrykt er synd. Du stoler ikke på Gud. — Da trekker jeg mig heller bort fra Oxfordbevegelsen, for avlegge vidnesbyrd vil jeg *aldri* gjøre. En annen ting ved bevegelsen som ikke tiltaler mig, er den «sport» som drives med den stille stund. Ialfall har jeg hørt mange ganger at deltagerne etterpå spør hverandre nysgjerrig: — Hvad fikk du? — De mener at alle tanker de får i en stille stund, er fra Gud. Men det kan jo likeså godt være ens egne tanker fra underbevisstheten som dukker op. A. Bj.

denne moralske oprustning bygget på Jesus Kristus.

Når slagordet imidlertid har grepet slik om sig over hele den civiliserte verden har dette sin grunn i, at ingen er i tvil om hvad oprustningen gjelder.

Det er den oprustning som apostelen Paulus omtalte i brevet til Efeserne 6, 11, hvor han taler om å ta Guds fulle rustning på.

Men denne oprustning må begynne hos mig personlig og i mitt hjem. Derfra skal den utspredes til samfundet og nasjonene og bygge bro nasjonene imellem.

Sven Stolpe sa i sitt foredrag: «Jeg er overbevist om at kristne samfundsmennesker i ledende stillinger er det avgjørende nye i vår tid. En determinert minoritet av kristne mennesker som jernhardt stiller kravene til sig selv, vil bety en revolusjon på alle hold. Og det vil umuliggjøre enhver krig.

C. M. R.